

Yürükoğlu Yoldaş ve İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB) de devrimci teori ve devrimci savaşım

Yürükoğlu yoldaşımızın genç yaşta (56) aramızdan ayrılalı 20 sene geçti.

Ben onu Marksist teoriyi her konuda, devrimci niteliğinden hiç taviz vermeden tespit ve çözümler getirerek, hepimizi heyecanlandıran üslubuyla, en anlaşılır biçimde anlattığı İTİB seminerleriyle tanıdım.

Senelerce başkanlığını yaptığım sosyalist yığın örgütümüz İTİB de her Pazar örgütlediğimiz bu seminerlerde yan yana oturmak büyük bir onur verirken, hem seminer konusuna en iyi şekilde hazırlanmak, her an uyanık ve konsantre olmam gerekiyordu.

Zaten onun keskin zekâsı, konulara hakimiyeti ve kendine has anlatım yeteneği, katılanların dikkatlerinin bir an olsa bile dağılmamasını sağlıyordu.

Çalışkanlığı, durmadan geliştirdiği bilgisi, hepimizi geliştiren ve ses getirecek pratik eylem önerileriyle Yürükoğlu devrimci hareketimizde az bulunan çok yönlü, donanımlı bir doğal liderdi.

Basılan kitaplarıyla, İşçinin Sesi gazetemizde çıkan yazılarıyla ve konuşmalarıyla devrimci teoriden taviz vermeden hem Sovyetlerin dağılmasına sebep olan Sovyetler Birliği Komünist partisinin yanlış politikalarına, hem de parti içi oportünizme karşı Marksist eleştirilerini her konuda kesintisiz getirdiğine hepimiz tanık olduk.

80li yılların başında Sosyalist sistemde çözülme olasılığının yüksekliği, yine onun konuşma, seminer ve yazdıkları sayesinde tartışıldı ve kitap haline getirildi (Yaşayan Sosyalizm).

Ayrıca 1980 faşist darbe öncesi yazdığı yazılar ve 'Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye' kitabıyla 'Ya sosyalizm ya barbarlık' ikilemini ve devrimci durumu yaşayan Türkiye'deki tehlike ve fırsatların neler olduğunu gerçekçi ve devrimci yaklaşımla tespit ediyordu.

Eğer 'ileri demokratik halk devrimi' gerçekleştirilemezse gelecek olan ahlak çöküntüsüne ve apolitik nesillerin oluşturulmasıyla sosyalizm yolunda kaybedilecek yıllara önemle vurgu yapıyor, hem devrimci hem de sendikal harekette birlikte örgütlenip, sosyalizm hedefine birlikte yürünmesi gerektiğine dikkat çekiyordu.

Yürükoğlu'nun bizlere bıraktığı en önemli öğretilerden biri de nereden gelirse gelsin duyduklarımızın ve okuduklarımızın 'gerçek' olduğunu peşinen kabul etmememiz gerektiğine ve test etmemiz gerektiğidir.

Şimdi de 'Devrimci teori olmadan, devrimci mücadele olmaz' anlayışıyla çalışan ve Yürükoğlu'nun katılımıyla devrimci devinimi hızlanan, İTİB'in tarihçesine bir bakalım.

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB) kurulduğu tarihten (4 Aralık 1971) itibaren ki o dönemde yine derin ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım yaşayan Türkiye'de 12 Mart Darbesinin etkisiyle işçi sınıfı üzerindeki sömürünün daha da artmasına, ilerici ve demokratlar üzerindeki baskıların yoğunlaşmasına rağmen yığınların hareketliliğini

Londra'daki kamuoyuna duyurma ve bu baskıları sergilemeye çalışırken bir yandan da İngiltere'deki işçi sınıfı mücadelesine enternasyonalist bir anlayışla destek olmaya çalışacak sosyalist bir kitle örgütü olarak kuruldu.

Başlangıçta, İTİB'in ismi İngiltere Türk İlericiler Birliği idi.

Ancak R Yürükoğlu ve sosyalist arkadaşları İTİB'e 1972'de 1. Olağan Kongrede resmen yönetime seçildikten sonra Türk ibaresi değiştirildi ve Türkiyeli oldu.

Yine ilk zamanlarda, İTİB üyelerinin ve sempatizanlarının çoğunluğunu İngiltere'de öğrenim gören talebeler oluşturuyordu ama işçilerin, genç ve orta yaşlı işçi sınıfı aydın ve önderlerinin oranı azımsanamazdı.

1976 yılına gelindiğinde ise fabrika ve diğer iş yerlerinde bilinçli olarak yapılan örgütlenme çalışmaları meyvelerini vermişti.

Artık, yönetimde ve üyelikte bariz çoğunluk, işçilerden oluşuyordu.

1970li yılların başından 90ların ortalarına kadar, Kuzeydoğu Londra'da (Hackney, Islington, Haringay, Walthamstow, Enfield, Camden) yaşayan Türkiye ve Kıbrıslılar arasında İTİB'li İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği – Union of Turkish Progressive üyesi olmak sıkı bir farklılık anlamına gelirdi.

Çünkü İTİB'liler memlekette 3500 Kilometre uzakta, genelinde tekstil fabrikalarında çalışıp iyi para kazanmak, mal mülk edinmek veya memlekette yatırım yaparak ya da bir iş yeri açıp sınıf atlamaya çalışanlardan çok farklı bir anlayışla hareket ediyorlardı.

Onlar sıkı bir bilimsel çalışmayla daha da iyi öğrenmeye çalıştıkları enternasyonalist sosyalizme gönül vermiş, devrimci mücadele ve dayanışmayı yaşam şekli olarak kabul etmiş, özveride sınır tanımaz militanlardı.

Londra'da yaşayan Türkiyeli ve Kıbrıslı işçiler, İTİB'i önce 1971, 12 Mart darbesini sergileyen eylemleriyle, daha sonra da Wimpy_(fast food) restoranlarında acımasızca sömürülen işçileri sendikada örgütleyip, oturma hakkı dahil, çalışma saatleri ve koşullarının da normalleştirilmesini sağlayan Wimpy grevlerinde samimi mücadeleleri ile tanıdı ve saygı duydu.

1971 12 Mart darbesi ile başlayarak Yürükoğlu yoldaşın olağanüstü katkısıyla gelişen İTİB mücadelesini biraz daha hatırlayalım.

Darbeyle birlikte Türkiye'nin üzerine bir kâbus gibi çöken devlet terörünün, yaşanası bir ülke arzulayan tüm ilerici ve demokratik güçlerini baskı altına aldığı o günlerde İTİB yeni kurulmuştu.

İTİB çatısı altında hızla örgütlenen Londra'daki devrimci ve ilerici kitle sınırlı olanaklarına rağmen önce bildiriler, daha sonra Türkçe ve İngilizce bültenler (İLERİ, Turkey Today) yayınlarak Türkiye'deki rejimin içyüzünü, baskı ve sömürüyü her ulus ve kesime en geniş biçimde anlatmaya çalıştılar.

Türkiye'deki 12 Mart siyasal baskısını protesto etme çağrısını 20 si milletvekili olmak üzere, toplam 44 sendikacı, sanatçı, öğretim görevlisi, toplum ve öğrenci liderleri imzaladı.

İTİB'in 'İlerici güçlerin birliği faşizmin zincirini kıracaktır' sloganıyla çıkarttığı İLERİ dergisinin ikinci sayısında 12 Mart darbesinin sınıfsal, sosyal ve ekonomik nedenleri sıralanırken şu dizelere yer veriliyordu.

“12 Mart öncesi ortam, egemen sınıflar için tehlikeli boyutlara ulaşmıştı.

“Çünkü, direk iktidarı hedefleyen işçi sınıfı ve demokratik kitle hareketi iyice yığınsallaşmış, normal kolluk kuvvetleri marifetiyle durdurulamaz hale gelmişti.

“Adalet Parti iktidarı ülkeyi yönetemez haldeydi. Tekelci burjuvazinin gerek duyduğu sert ekonomik tedbirlerin alınamıyordu çünkü işçi sınıfı grev ve gösterilerle her türlü baskıyı meydanlarda püskürtüyordu (15 – 16 Haziran eylemleri).

“Bu ortam hâkim sınıfların, özellikle tekelci büyük burjuvazinin süper karlarla gelişmesine engel oluyordu.

“Gelişebilmek için bu engeli yok etmek gerektiğine göre, 12 Mart müdahalesi sınıfsal mantıkları içinde egemen sınıf açısından zorunluymuş ve ordu eliyle gerçekleştirildi.”

İşte İTİB böyle bir ortamda doğdu.

Türkiye İşçi Partisi, DEV GENÇ, Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) başta olmak üzere tüm İlerici, devrimci kuruluşların kapatıldığı, Deniz, Yusuf ve Hüseyin'le birlikte onlarca devrimci ve ilerinin öldürüldüğü, zindanların sömürü düzenine karşı gelen aydınlar, işçiler ve gençlerle doldurulduğu bu dönemi anlatabilmek için birçok etkinlik ve çalışma organize eden İTİB, Türkiyeli ve yabancı devrimci ve demokrat toplumda kısa süre içinde tanındı.

Yürükoğlu yoldaş ve arkadaşlarının İTİB'e katıldığı ve yönetimi ele aldığı 1973 ve takip eden yıllarda Marksist eğitim, işçiler arasında örgütlenme ve Türkiye'deki hem sendikal hem de devrimci savaşıma çok yönlü destek hızla arttı.

Bunlar için gerekli enerji ve devrimci metotların üretilip, geliştirilmesinde ihtiyaç duyulan gönüllü disiplin Yürükoğlu yoldaşın ideolojik ve örgütsel liderliğiyle mümkün oldu.

Onun her konuşmasında, verdiği İTİB seminerlerinde gerçekleri ve devrimci çözümleri Marksist anlayışla sergileyip, ortaya koyması, her türlü soru ve yaklaşıma sabırla ve doyurucu cevaplar verebilmesiyle, akıcı bir dille detayları kaçırmadan yazdığı makale ve kitaplar işte bu en etkili ve kalıcı disiplin olan, zorla dayatılmayan Gönüllü Disiplinle fedakârca çalışan yeni yeni militanların ortaya çıkmasını sağlıyordu.

Yani doğru sunulan ve tartışılan devrimci teori, devrimci savaşım ürettiyordu.

İTİB'in organize ettiği çeşitli eylemlere, elçilik önündeki gösterilere, Londra'nın çeşitli yerlerindeki toplantılara katılım hızla arttı.

Türkiye'deki baskı ve işkencelere karşı yükselen sesler çoğaldı. Yürükoğlu yoldaşın önderliğinde, İngiltere'den yükselen bu anti faşist seslerin, Dünya'nın her yerinden yükselen seslere katılmasında İTİB'in payı yadsınamaz.

Bu ilkeli ve fedakârca savaşım 71 darbecilerinin 1973 Ekim'inde alelacele seçime gitmelerinde ve 1980 de darbe sonrası faşist gidişatın çözülmesinde büyük rol oynamıştır.

İngiltere'deki anti faşist harekette de iyi bir örnek teşkil etmiştir.

Bu örnekteki metotlar ve sergileme şekilleri günümüzde faşizm tehlikesiyle karşı karşıya olan ülkenin yurtdışında mücadele veren devrimci ve demokratlarınca kullanılmaktadır.

Evet, bizce tüm devrimci hareket için telafisi çok zor bir kayıp olan Rüştü Yürükoğlu yoldaşı yitireli 20 sene oldu.

Devletçi bir sapmaya girmeden, 'Sosyalizme açılacak, İleri Demokratik Halk Yönetimi' hedefi için verilecek devrimci mücadelede, ki bu günlerde güçlü bir devrimci subjektif faktörün eksikliğini acı bir şekilde yaşıyoruz, alınacak daha çok yolumuz var.

Yine de bu şanlı yolda Yürükoğlu yoldaşımızı ve onun İTİB'e 'devrimci teori olmadan devrimci mücadele olmaz' anlayışıyla verdiği katkıyı da hatırlayarak, onu kaybedişimizin 20. yılında ve İTİB'in 50. kuruluş yıl dönümünde saygı ve özlemlerle anıyoruz.

Bu vesileyle, bir bilgi olarak söyleyelim. Kurulduktan çeyrek asır sonra, 90lı yıllarda sona eren İTİB'in ,insan,işçi hakları ve sosyalizm savaşıyla ilgili daha ayrıntılı bilgilerin yer alacağı bir kitap çalışmamız devam ediyor.

Ayrıca, İTİB le ilgili bilgileri içeren edinebildiğimiz dokümanları uygun bir biçimde EMAR web site sayfalarında önümüzdeki sene içinde yayımlamayı planlıyoruz.